

BÖLÜM 7

TÜRK LİMANLARININ PANDEMİ DÖNEMİ ELLEÇLEME FAALİYETLERİNİN HİYERARŞİK KÜMELEME ANALİZİ İLE İNCELENMESİ

Ali Çağrı BURAN¹
Gülşen Serap ÇEKEROL²

GİRİŞ

Uluslararası ticaret, genel olarak ülkeler ve bölgeler arası mal ve hizmet ticareti olarak ifade edilmektedir. Uluslararası ticaret ülkelerin milli gelirlerine olan etkisi ile ekonomik kalkınma ve büyüme ve toplumların refahı açısından önem arz etmektedir. Dolayısıyla ulaşım, finans, enerji ve tarım gibi farklı alan ve sektörlerle doğrudan veya dolaylı olarak ilişkilidir (Korkut & ark., 2021). Bu anlamda uluslararası ticaretin en önemli unsurlarından biri de lojistikdir.

Uluslararası ticaret faaliyetler ile lojistik faaliyetler arasında karşılıklı bir ilişki söz konusudur. Bir yandan ülkeler arası ticaretin artması lojistik faaliyetlere olan ihtiyacı artırırken, diğer yandan ülkelerin lojistik alt yapısının gelişmesi ve kapasitesinin artması ticari faaliyetlerin gelişimine katkıda bulunmaktadır. Ateş ve Işık (2010)'a göre bu ilişki döngüsü şu şekilde ifade edilmiştir;

- Uluslararası ticaret artarsa, lojistik hizmet kullanımı artar
- Lojistik sektörünün gelişmesi, uluslararası ticareti artırır

Uluslararası ticarete lojistik faaliyetlerin merkezinde taşımacılık faaliyeti yer almaktadır (Tanyaş & Düzgün, 2012 -Long, Çeviri). Genel olarak karayolu, denizyolu, demiryolu, havayolu, boruhattı taşımacılığı, çok modlu taşımacılık veya kombine taşımacılık olmak üzere farklı taşıma modları ile ticari malların taraflar arası ulaşımı söz konusu olmaktadır. Bu taşıma modları içerisinde gerek tek başına gerek de farklı taşıma modları ile ele alındığında denizyolu taşımacılığı en önemli paya sahip olan taşımacılık türü olarak karşımıza çıkmaktadır. 2019 yılı verilerine göre dünya ticaretinde kullanılan taşıma modları arasında denizyolu taşımacılığı (taşınan yük miktarı bakımından) %83'lük bir paya sahiptir. Türkiye'de ise 2019 yılı verilerine göre denizyolu taşımacılığı tüm taşıma modları içerisinde

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, acagri.buran@dpu.edu.tr

² Prof. Dr., Eskişehir Teknik Üniversitesi, gscekerol@eskisehir.edu.tr

KAYNAKLAR

- Acar, G. (2021) Covid-19 Önlemlerinin Dış Ticaret İşlemlerine Etkisinin Değerlendirilmesi. Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi. 17 (2). 506-539
- Akçacı, T., Çınaroğlu, M.S (2020) Yeni Koronavirüs (Covid-19) Salgınının Lojistik ve Ticarete Etkisi. Gaziantep University Journal of Social Sciences. 2020 SpECIAL Issue (447-456)
- Aldenderfer, M.S. ve Blashfield R.K. (1984). Cluster Analysis, Sage Publications.
- Ateş, İ., Işık, E. (2010) Türkiye'deki Lojistik Hizmetlerinin Gelişiminin İhracattaki Büyümeye
- Deniz Ticaret Odası (2021). Denizcilik Sektör Raporu, 2020. (10.04.2021 tarihinde <https://www.denizticaretodasi.org.tr/media/SharedDocuments/sektorraporu/DenizcilikSektorRaporu2021.pdf> adresinden ulaşılmıştır)
- Dibb, S. 1998. Market Segmentation: Strategies for success, Marketing Intelligence&Planning, 16/7, pp. 394-406.
- Ece, N.J. (2020) Covid-19 Salgınının Konteyner Taşımacılığı ve Limanlarına Etkisi. Mersin Üniversitesi Denizcilik ve Lojistik Araştırmaları Dergisi. 2 (2). 47-66
- Everitt, B. (1974). Cluster Analysis, London: Heinemann Educational Books Ltd.
- Johnson, R. A. And D. W. Wichern (1988). Applied Multivariate Statistical Analysis:(2nd Ed.) Prentice Hall, Englewood Cliffs, New Jersey.
- Karlı, H. ve Tanyaş, M. (2020) Pandemi Durumunda Tedarik Zinciri Risk Yönetimine İlişkin Öneriler. İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 13 (37). 174-190
- Korkut, Y., Yavuz, S., Zeren,F.(2021) Uluslararası Ticaret ve Lojistik Arasındaki İlişkinin İncelenmesi: G20 Ülkeleri Örneği. Uluslararası İktisadi ve İdari İncelemeler Dergisi. (30) 77-88 . DOI: 10.18092/ulikidince.764015
- Long, D. (2012). Uluslararası Lojistik: Küresel tedarik zinciri yönetimi (çev.: M. Tanyaş ve M. Düzgün, çev.), Ankara: Nobel Yayınevi.
- Murtagh, F., Contreras, P., 2017, "Algorithms for hierarchical clustering: an overview II", WIREs Data Mining and Knowledge Discovery, Cilt 7, Sayı 6, ss. 1-16.
- Özdamar, K. (2004). Paket programlar ile istatistiksel veri analizi (Çok değişkenli analizler). (5. Baskı). Eskişehir: Kaan Kitabevi.
- Pilikoğlu, A. ve Sağlam, M. (2020) Covid 19 Pandemi Sürecinde ve Endüstri 4.0 Çerçevesinde Tedarik Zinciri Uygulamalarının Değerlendirilmesi: Lojistik Sektöründe Bir Uygulama. 12th International Conference of Strategic Research in social Science and Education Proceenings Book
- Ranking of Container Ports of the World ,2020 (17.05.2020 tarihinde https://www.mardep.gov.hk/en/publication/pdf/portstat_2_y_b5.pdf adresinden ulaşılmıştır)
- <https://denizcilikistatistikleri.uab.gov.tr/konteyner-istatistikleri>. Erişim tarihi: 03.03.2021
- <https://safety4sea.com/>. Erişim tarihi: 17.03.2021
- <https://unctadstat.unctad.org/>. Erişim tarihi: 19.04.2021
- <https://www.cnbc.com/2021/01/22/shipping-container-shortage-is-causing-shipping-costs-to-rise.html>. Erişim tarihi: 06.04.2021
- <https://www.containerstatistics.com/>. Erişim tarihi: 07.04.2021
- <https://www.hillebrand.com/media/publication/where-are-all-the-containers-the-global-shortage-explained>). Erişim tarihi: 17.04.2021
- <https://www.worldometers.info/>. Erişim tarihi: 12.03.2021
- <https://www.statista.com/statistics/198254/forecast-for-global-number-of-containers-ship-teus-from-2011/>. Erişim tarihi: 12.05.2021